

Landsbygdsnämndens kriterier för medborgarbudget

I detta dokument beskrivs kriterierna för medborgarbudgeten, det vill säga vad medborgarbudgeten ska kunna användas till.

Landsbygdsnämndens medborgarbudget ska gå till landsbygdsutveckling.

Det är medborgarna i ett område som lägger förslag på aktiviteter eller fysiska förbättringar i sitt närområde. Förslagen kan uppgå till högst 330 000 kronor, fördelat på ett eller flera förslag. Varje år genomförs medborgarbudget i ett utpekat område i Kalmar kommun.

- 2022–2024 genomförs Medborgarbudget i Tvärskog,
- 2024–2025 i Vassmolösa
- 2025–2026 i Halltorp

Nya förslag:

- 2026-2027 Trekanten
- 2027-2028 Läckeby

Nya planeringsområden tas fram efterhand.

Bakgrund, mål och syfte med medborgarbudget

Medborgarbudget är en demokratisk process, syftet är att involvera medborgarna i hur kommunala resurser ska prioriteras. Medborgarbudget har visat sig bli ett pedagogiskt redskap för civilt engagemang där det handlar om att förbättra och att stärka medborgares förutsättningar att påverka sina livsförutsättningar. Det har också visat att det leder till ett ökat politiskt intresse hos medborgarna. Behovet av att involvera medborgarna framgår tydligt i målen för Agenda 2030, i konventionerna om mänskliga rättigheter, i folkhälsomålen för Sverige samt i demokratimålen antagna av riksdagen för att nå ett hållbart samhälle.

Erfarenheter från arbete med medborgarbudget runt om i världen visar att medborgarnas engagemang ökar och den sociala sammanhållningen stärks i området. Det blir delvis en utbildning av medborgarna eftersom de som deltar lär sig om demokrati genom att göra och får en djupare förståelse för komplexa politiska frågor, ansvarsområden, lagar och regler som kommun och andra myndigheter ofta har att förhålla sig till. Erfarenheter visar att processen bidrar till en förflyttning ifrån protestaktiviteter till proaktivt förhållningssätt. Förtroendevalda får ökade kunskaper om medborgarnas behov, prioriteringar och förväntningar under processens gång samtidigt som medborgarnas tillit till de förtroendevalda och det demokratiska systemet ökar.

Medborgarbudget har visat sig engagera medborgare som annars misstror myndigheter och andra offentliga institutioner. Förtroendevalda bygger närmare relationer med medborgare och förtroendet ökar för det demokratiska systemet. Medborgarbudget har visat sig ge bättre underbyggda beslut när det bygger på medborgarnas kunskap om lokala förhållanden. När medborgarna blir involverade är de också mer noga med att pengarna används klokt och sparsamt.

Sammanfattningsvis är syfte och mål därmed att skapa engagemang och stärka den sociala sammanhållningen på en plats. Målet är också att skapa förtroende och bygga relationer mellan medborgare, förtroendevalda och kommun. Medborgarna ska känna att deras förutsättningar att påverka sitt närområde stärks i och med

medborgarbudgeten. Medborgarbudgetprocessen ska vara transparent och med en tydlig pedagogisk karaktär. Genomförandet av medborgarbudgeten sker mellan medborgare, förtroendevalda och kommun tillsammans.

Medborgarbudgetens kriterier

Medborgarnas förslag ska uppfylla minst en av punkterna nedan:

- öka engagemanget för bygden eller
- bidra till ökad sammanhållning,
- försköning,
- göra en plats tryggare,
- göra en plats trivsammare,
- stärka identiteten hos de som bor i området,
- stärka framtidstron hos de som bor i området.

Utöver ovan kriterier ska förslagen placeras eller genomföras på främst kommunal mark och vara en plats som alla har tillgång till. I de områden där det inte finns kommunal mark eller lite kommunal mark, kan ett alternativ vara avtal med markägare. Bedömning av detta görs utifrån respektive medborgarbudgets geografiska förutsättningar.

Inkomna förslag behöver följa kommunallagen, svensk lagstiftning och andra lagar och regler, det kan till exempel inte vara diskriminerande eller miljöförstörande.

Förslaget behöver lämnas till Kalmar kommun inom angiven tid för att vara giltigt. I vissa fall kan kommunen behöva bearbeta förslaget, förslagsställaren behöver då godkänna bearbetningen för att det ska bli röstningsbart.

Förslaget ska kunna genomföras nästkommande år.

Ett förslag kan inte:

- stödja befintlig verksamhet,
- gynna enskild näringsidkare eller privatperson,
- överskrida utsatt projekttid.
- överstiga 330 000 kronor.

Förslag gällande markinköp kan inte gå till omröstning.

Förslag som innebär utredningar går inte vidare till omröstning.

Förslag ska inte genomföras på förskola/skolgårdar.

Det eller de förslag som genomförs följer den demokratiska ordningen, det vill säga att det förslag som får flest röster ska genomföras. Om förslaget inte går att genomföras under utsatt projekttid så ges bygden möjlighet att genomföra nästa aktivitet på listan. Om inget förslag kan genomföras så går medlen till nästkommande medborgarbudgetprocess.

Kriterierna utvärderas varje år och har möjlighet att justeras.

Process för år ett

Medborgarbudgeten omfattar både sociala aktiviteter och fysiska förbättringar.

Oktober-Februari

Landsbygdsenheten har ett förmöte med utvalda föreningar och skolledning för att förankra processen och bjuda in till ett idémöte under våren.

Mars-maj

Kommunen bjuder in allmänheten till ett idémöte på orten. Medborgarna lämnar in sina idéer till kommunen, antingen en och en, eller flera personer tillsammans. Den eller de som lämnar förslag har möjlighet att uppge kostnader för förslaget. Om ett förslag saknar kostnadsberäkning, så räknar kommunen på förslaget.

Maj-september

Kalmar kommun bearbetar, finslipar och kostnadsberäknar idéerna i dialog med de som lämnat in dem. De idéer som uppfyller medborgarbudgetens kriterier blir till röstningsbara förslag.

Oktober

Omröstning av förslagen som uppfyller kriterierna.

November

Beslut fattas av landsbygdsnämndens om att uppdra landsbygdsenheten att genomföra den eller de vinnande förslagen.

Året därpå genomförs vinnande förslag.

Förtydligande av sociala arrangemang och aktiviteter

Sociala aktiviteter behöver hållas samman av en grupp medborgare i det aktuella området. Landsbygdsenheten kan vara ett stöd i den processen. De sociala arrangemangen och aktiviteterna ska vara öppna för alla som ingår i området. Exempel på aktiviteter kan vara sådant om profilerar och marknadsför området eller ökar trivseln. Arrangemang kan innebära föreläsning eller utbildning av olika slag, matmarknad, läsläsning, fysisk träning, prova på sport, komikerkväll, teater, konsert (fysisk eller digital) med mera.

Förtydligande av fysiska förbättringar

Med fysisk förbättring menas ny utrustning eller kompletterande utrustning till platser som allmänheten har tillträde till. Platserna kan finnas både inomhus och utomhus. Krav är att platsen är tillgänglig för alla medborgare och inte ett slutet sällskap.

Ägarförhållanden och drift av medborgarbudgetens fysiska förbättringar och aktiviteter

Förslagen ska långsiktigt kunna skötas och underhållas antingen genom egen/lokal insats (till exempel en förening) eller av Kalmar kommun. Kostnad och skötsel tar kommunens projektgrupp reda på innan omröstningen.

Övrigt

Det finns ingen gräns för hur många förslag en medborgare kan lämna. För att förslaget ska vara giltigt behöver förslagsställaren ange namn och kontaktuppgifter.

Personuppgifterna hanteras internt på enheten och är till för att kunna kommunicera med förslagsställaren. Alla förslag som kommer in under tiden för idésamlingen synliggörs för allmänheten på hemsidan.

Det finns ingen lägre åldersgräns för att lämna idéer eller rösta men barn ska vara medvetna om vad de röstar på. Varje person har tre röster att fördela fritt på 1–3 förslag. De som röstar på förslagen är boenden i området och personer med stark anknytning och känsla av tillhörighet till området.